

Hoenders houden nieuwe stijl

De Chaamse Hoender Club timmert aan de weg

Burgemeester van Zundert, mevr. Poppe snijdt taart met Chaamse hoenders aan. De taart smaakte hoe hij er uit zag, geweldig. (foto: Wil Boks)

Burgemeester van Alphen-Chaam, drs. Harrie Nuyten, spreekt. Hij was goed voorbereid, zo wist hij te vertellen dat er nu sperma van de Chaamse hoenders opgeslagen gaat worden. Hoe dat in zijn werk ging wist hij nog niet, hij dacht iets met een wipkip of zo.

Van links naar rechts Wilma Taks, trotse Ad Taks met het schildje en Ad Boks (foto: Wil Boks)

Hoe zet je een oud kippenras weer op de kaart in een tijd dat de hobby - het fokken en tentoonstellen van pluimvee - terug loopt? De Chaamse Hoender Club laat zien dat deze uitdaging te overwinnen is, al moet je dan wel een paar actieve mensen hebben met vernieuwende gedachten. Bij de Chaamse Hoender Club hebben ze die mensen in huis.

Toen men van start ging met het weer standaardmatig fokken van het Chaams hoen werd gelijktijdig contact gezocht met de Slow Food organisatie. Slow Food is een internationale beweging die zich inzet voor het behoud van smaak en het recht op genieten van eerlijk eten en drinken. Slow Food, opgericht in Italië in 1986, promoot het behoud van traditionele streekproducten en daarmee het behouden van gastronomische tradities en oude productietechnieken. Allerlei restaurants in de grensstreek met België, onder en rond Breda, werden benaderd en met succes. Momenteel is de vraag naar Chaamse hoenders voor de keuken groter dan het aanbod. Na de erkenning als officieel Nederlands ras en opgenomen te zijn als exclusief

Burgemeester van Zundert, mw. Leny Poppe-de Loof spreekt de aanwezigen toe.

De leden van de Chaamse Hoender club hingen bij de dierbespreking aan Winus van Dommelen zijn lippen, hier kon je wat leren.

Stukje PR, cameraploegen, interview na interview.

Nederland streekproduct in het boek Terra Madre 2006 (wereldwijde authentieke streekproducten erkend door Slow Food Foundation) is het voor de Chaamse Hoender Club blijkbaar tijd voor nieuwe uitdagingen. Ja ze hebben weer twee ijzers in het vuur. Zo wordt er volop gewerkt aan de Chaamse hoen kriel en aan de erkenning als zeldzaam Nederlands huisdierras. Dit laatste is de club al weer gelukt, het Chaamse hoen staat op de lijst en ze hebben zelfs een erkend fokcentrum.

Ondanks de slechte weersverwachting prachtig weer.

Nu moet u niet denken: dat is maar een papieren erkenning, want daar komt nog heel wat bij kijken. Dan moet je mensen hebben die tijd, ruimte en kennis in huis hebben. Om u een voorstelling te geven heb ik hieronder de eisen vermeld waar je aan moet voldoen om een Stichting Zeldzaam Huisdier fokcentrum te worden.

Erkend fokcentrum

Het predikaat "Erkend Fokcentrum" wordt toegekend aan fokkers van zeldzame landbouwhuisdieren die gedurende langere tijd kwalitatief goede dieren

weten te fokken. Deze status bereik je niet zomaar. Het selecteren van de meest rastypische vader- en moederdieren en het combineren van hun eigenschappen in de volgende generatie is moeilijk, maar onmisbaar voor de instandhouding van onze bedreigde rassen.

1) Fokbeleid

- a) Er moet een sluitende registratie worden bijgehouden van geboorten, afstamming, aankopen, sterfte en verkopen van zeldzame huisdieren. Indien voor één of meer rassen een stamboek of fokkersclub bestaat, dan dient de eigenaar daarbij aangesloten te zijn
- b) Het centrum moet bereid zijn mee te werken aan de fokprogramma's van de Stichting
- c) Alléén dieren met een acceptabel type moeten gebruikt worden als fokmateriaal en voor vervanging van de veestapel of kudde. Atypische dieren moeten worden uitgeselecteerd
- d) Er moeten voldoende dieren van voldoende kwaliteit per ras aanwezig zijn.

2) Diergezondheid

- a) Het betreffende fokcentrum dient de gezondheid van de dieren te waarborgen door middel van een doelmatige verzorging en ziektebestrijding
- b) De stal en de wei van de dieren moet een verzorgde en hygiënische indruk maken.

3) Publiek en algemeen

Wanneer het centrum open is voor het publiek, dan is het vereist dat:

- a) Adequate faciliteiten aanwezig zijn voor dat doel en dat deze goed onderhouden worden
- b) Een acceptabele mate van hygiëne gehandhaafd wordt
- c) Informatie gegeven wordt aan het publiek over het volgende:
  - rasbeschrijving van het ras, zoals waarvoor het centrum is erkend door de SZH
  - bijzonderheden van de SZH
  - ruime gelegenheid voor bezoekers om begunstiger van de Stichting te worden.

Dat is toch niet niks, dan moet je wel een heel fanatieke fokker hebben binnen je gelederen. De Chaamse Hoender Club heeft zo'n persoon, nl. hun welbekende voorzitter Ad Taks, woonachtig te Zundert, en die gaat niet snel een uitdaging uit de weg.

Gedeelte van de genodigden.

Het schildje, hier was het allemaal voor gedaan.

Al deze criteria waar je aan moet voldoen worden beoordeeld door een inspecteur van de Stichting Zeldzaam Huisdier. Het fokcentrum van Ad Taks kwam met vlag en wimpel door de inspectie.

Opening

Op zaterdag 23 juni 2007 werd door de vice-voorzitter van de SZH, Dr.Ir. Ad Boks, aan Wilma en Ad Taks te Zundert het muurschild van de SZH uitgereikt. Door deze handeling werd de "Chaanse hoenderhof De Baronie" van Wilma en Ad Taks door de SZH officieel erkend als fokcentrum. Er waren veel prominenten uit de regio aanwezig maar ook bestuursleden van de NHDB en de NHC, speciaalclubs, buurtgenoten, vrienden en andere belangstellenden. Van het NHDB-bestuur waren voorzitter Franc Beekmans, Mieke Hermans en Harry Beerling aanwezig en de Nederlandse Hoender Club werd vertegenwoordigd door secretaris Wim Bleijenberg.

Zundert ligt op de grens van Nederland en België en de bewoners hellen blijkbaar wat het culinaire betreft een beetje naar de Belgische kant. Zou dat een reden van het succes zijn van het Chaamse hoen? Kosten nog moeite waren gespaard om de aanwezigen een geweldige en onvergetelijke dag te bezorgen. Zo waren er naast allerlei heerlijke drankjes, de gevulde Chaamse hoender eieren, de onderhand overbekende Chaamshoer ragout en niet te vergeten de prachtige grote taart met de schitterende Chaamse hoenderfoto er op. De taart smaakte zoals hij er uit zag, in één woord geweldig. Aan de opening was ook een dierbespreking van de Chaamse Hoender Club gekoppeld. Hiervoor was keurmeester Winus van Dommelen uitgenodigd. Geweldig, wat een kennis Winus in huis heeft en wat hem in één oogopslag opvalt als hij langs de kooien loopt. De leden van de Chaamse Hoender Club hingen aan zijn lippen, er werd heel veel bijgeleerd deze middag.

Public relations

Dat de pers nog wel warm te krijgen is voor onze hobby was hier te zien. De post PR in het bestuur

van de NHDB zit wel goed met het aantrekken van Ad Taks. Twee cameraploegen van regionale stations en verschillende verslaggevers van de zuidelijke kranten tekende het gebeuren op. Plus ondergetekende voor foto's en een verslag voor Kleindier Magazine en Aviculture-Europe. Ook de manier van ontvangen van de pers, een vaak vergeten onderdeel, maakt dat ze graag terug komen. Als voorbeeld: aan de weg werden we verwelkomd door de verkeersregelaars in heel herkenbare Chaamse hoender T-shirts. De parkeerplaats was duidelijk aangegeven, dus auto weg gezet en een stukje te voet naar de feesttent. "Dag meneer, komt u uit belangstelling of bent u uit genodigd?" "Ik ben uitgenodigd en ben van de pers", antwoordde ik. "Dan mag u uw auto hier voor de deur zetten meneer". Het zijn de kleine dingen die het doen, mensen die werken mogen best een streepje voor hebben. Klagen veel organisaties binnen onze hobby dat

Mooie Chaamse hanenkop.

het zo moeilijk is om de publiciteit te halen, dan moeten ze eens naar de Chaamse Hoender Club kijken. Het nut is blijkbaar het toverwoord en het nut is toch het ontstaan van onze hobby. Het grote publiek loopt niet warm voor 100 Wyandottes of Leghorns op een rij, dus we zullen het nut weer moeten promoten. Of bent u al zover geëvalueerd dat u liever een kip uit de supermarkt eet dan een gezond stuk vlees uit eigen tuin? Gaat het opeten van uw eigen kippen u te ver, dan kunt u de nadruk op de eieren leggen. Misschien moeten we bij de Leghorns meer de nadruk leggen op de mooie grote stevige witte eieren en minder op de fraaie staartpartij! We zullen de prachtige goudgele dooier, die smakelijk uitnodigend mooi rond boven het stevige eiwit uitrijst, moeten aanprijzen en minder de mooie kam. Natuurlijk moeten we blijven tentoonstellen, al is het alleen maar voor het gezellig

Na het officiële gedeelte tij om even te ontspannen, Franc Beekmans, Ad Taks en Ad Boks.

Dubbel W: Winus van Dommelen in gesprek met Wim Bleijenberg, ze hadden het vast niet over konijnen.

Secretaris Jack Rombouts spreekt zijn voorzitter toe, als dank voor het vele werk kreeg Ad Taks een mand gevuld met speciale varkensproducten van de Chaamse vrienden.

samenkomen. Het allermooiste zou zijn dat we heel fraaie kippen hadden die allemaal heel goede nut eigenschappen hadden.

Afsluiting

Niet alles loopt altijd zoals voorzien. Ter illustratie: Ad had een heel speciaal drankje gemaakt om te proosten op de erkenning: mede-vlierbessen-bloesem. Het resultaat was een fris mousserend drankje met een heel subtiel bitertje. Zelf vond

Uitreiking muurschild Stichting Zeldzame Huisdierrassen aan het fokcentrum Chaamse hoenderhof De Baronie

Evenals bijna een jaar geleden bij de uitreiking van het schild aan Edgar en Noreen de Poel met hun fokcentrum van Twentse landganzen ging het hierbij om een vrij nieuwe fokkerij, aangezien het Chaams hoen eerst in 2006 weer in de NHDB standaard is opgenomen. Opvallend is dat in beide gevallen de nutbetekenis van het ras een centrale plaats inneemt. Bij het Chaams hoen gaat het zelfs zover dat naast de speciaalclub van het ras, de Chaamse Hoender Club, er de Stichting Vrienden van de Chaamse Pel is, die zich inzet voor de promotie van het Chaams hoen als streekproduct. Een product, het enige Brabantse streekproduct, dat erkend is door het presidium van Slow Food International.

Er was grote belangstelling voor het uitreiken van het schild erkend fokcentrum van onze Stichting Zeldzame Huisdierrassen aan Wilma en Ad Taks. Niet minder dan twee burgemeesters waren aanwezig en wel mevrouw L.C. Poppe-De Looff, burgemeester van Zundert, de vestigingsplaats van de fokkerij, en de burgemeester van Alphen Chaam, de heer drs.H.W.S.M. Nuijten, die beiden het belang van de ontwikkeling van het Chaams hoen als streekproduct benadrukten. De heer Nuijten is lid van de Chaamse Hoender Club en start binnenkort met het houden van Chaamse hoenders. Daarnaast een groot aantal leden van de Chaamse Hoender Club, die er voor hadden gezorgd dat naast de dieren van Ad een collectie Chaamse hoenders in diverse kleurslagen aanwezig waren. Bewust heb ik in mijn verhaal Wilma Taks als eerste genoemd omdat volgens mij Wilma gezorgd heeft voor de start van Ad als pluimveehouder door hem tien eieren van de Noord-Hollandse blauwen te geven.

In de eerste plaats heb ik in het kort aangeven wat onze stichting doet. Zij tracht sinds 1976 de instandhouding van zeldzame Nederlandse landbouwhuisdieren te bevorderen door uitgifte van publicaties, promotie van deze rassen en als contactpersoon met het ministerie van LNV om daar aandacht voor deze rassen te vragen. Daarnaast zijn we betrokken bij de activiteiten van de Stichting Genetische Bronnen Nederland in Lelystad en Wageningen, onder andere bij de keuze van de rassen waarvan deze

hij het heerlijk. Zijn vrouw en dochter verboden hem echter ten strengste om dit aan de gasten te schenken, want in hun smaakbeleving was het bocht. Als liefhebber van een glas bier en wijn, kreeg ik als dank een mooi stenen beugelflesje mee om thuis eens te proeven. Na de feestelijkheden, op weg naar onze auto, bungelt de fles als een flesje koude thee aan mijn vinger. Hoeveel landarbeiders hebben voor mij op dit zandpad gelopen met hun stukzak met brood en kruik aan de vinger, flits het

stichting sperma verzamelt en opslaat. Dit jaar waren de laatste pluimveerassen, waaronder de Chaamse hoenders, aan de beurt. Hieraan heeft Ad Taks zijn medewerking gegeven door het beschikbaar stellen van enkele van zijn fokhanen.

De slogan van onze stichting is: Levend erfgoed, perspectief voor de toekomst.

Verder natuurlijk de aandacht gericht op de door de SZH erkende fokcentra, waarvoor fokkers die zich inzetten voor de instandhouding van één of meer zeldzame Nederlandse (landbouw)huisdierrassen een erkenning kunnen aanvragen. Deze middag werd het schild uitgereikt aan Ad en Wilma waarmee door de SZH waardering werd uitgesproken voor hun inzet voor de instandhouding en promotie van het Chaams hoen.

Het deed mij veel plezier dit schild te mogen uitreiken omdat hiermee weer een fokcentrum van pluimvee werd opgenomen in onze rij erkende fokcentra. Wij waren namelijk kiploos nadat het fokcentrum van Assendelfters is opgeheven doordat de eigenaren in verband met hun leeftijd hier onvoldoende aandacht aan konden besteden. Dit jaar volgt nog een erkenning van een fokcentrum van het Friese hoen. Maar dit Chaamse fokcentrum is weer het eerste kippenfokcentrum.

Vervolgens is aandacht besteed aan het Chaams hoen wel en wee in de afgelopen 25 jaar. Het verhaal mondde uit in het noemen van de naam van Jac. Rombouts, de huidige secretaris van Chaamse Hoender Club. Hij las in 2000 in Landleven dat het Chaams hoen bijna was uitgestorven. Dit was voor hem reden om zich te gaan inzetten voor de instandhouding van dit ras. Ik denk dat hij op het goede moment startte want vanaf dat ogenblik had hij in de kortst mogelijke tijd een grote groep enthousiastelingen, waaronder Ad Taks, rondom zich verzameld en in 2001 werd de speciaalclub opgericht.

Ik denk dat dit fokcentrum "Chaams hoenderhof De Baronie" zoals het centrum door de eigenaren officieel is gedoopt een belangrijke toevoeging is aan onze lijst van erkende fokcentra.

door mij heen. Geen toekomst zonder geschiedenis, met het Chaamse hoen zit het wel goed in de komende jaren. Dank je wel Ad Taks en al die andere leden van de Chaamse Hoender Club, die het ambachtelijke kippen houden voor het nut weer op de kaart zetten.

Het drankje smaakt me heerlijk; een neus waar een wijnliefhebber lyrisch van wordt! Het zal wel een mannendrankje zijn, want ook mijn Greetje vond het niet te drinken.